

Správa o činnosti Predstavenstva ZMS od 29. Valného zhromaždenia ZMS

A) KONCEPČNÁ PRÁCA

1. Spolupracovať s Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky na príprave právnych predpisov a koncepčných materiálov týkajúcich sa rozvoja slovenského múzejníctva. V prípade potreby iniciovať zmeny v právnych predpisoch.

Predstavenstvo ZMS vypracovalo a predložilo Ministerstvu kultúry SR odpočet činnosti ZMS v rámci vyhodnotenia „Stratégie rozvoja múzeí a galérií do roku 2018“. (25. 4. 2019). Odpočet sa dotýka 14 celoslovenských podujatí, ktoré sa uskutočnili na pôde ZMS alebo s jeho príspevom. Zväz reaguje na strategické materiály zacielené na rozvoj slovenského múzejníctva a snaží sa ich nástroje naplňať.

Na podnet ZMS bola na Ministerstve kultúry SR ako prvý poradný orgán na problematiku múzeí a galérií vytvorená „Múzejná a galérijná rada“, ktorá je v zmysle štatútu odborným poradným, iniciatívnym, expertným a nezávislým orgánom ministra kultúry SR. Štatút rady bol schválený 1.7.2019. Z nominantov ZMS ministerka akceptovala Mgr. Soňu Šváčovú a Mgr. Michala Jureckého. Prvé pracovné stretnutie sa uskutočnilo 15.1.2020. Prostredníctvom svojich členov sa ZMS podieľa na pripomienkovaní nových strategických materiálov, ktoré MK SR pripravuje.

Na základe spoločnej iniciatívy ZMS, Rady galérii Slovenska, Slovenského komitétu ICOM, Múzejnej a galérijnej rady pri MK SR sa na pôde ministerstva kultúry uskutočnilo dňa 9.6.2020 pracovné stretnutie s novou ministerkou kultúry Natáliou Milanovou a riaditeľom Sekcie kultúrneho dedičstva a kultúry menšín MK SR R. Ragačom. ZMS zastupovala jej predsedníčka I. Kaczarová.

Stretnutie bolo venované aktuálnym otázkam múzejníctva v Slovenskej republike:

- postavenie múzeí a galérií v slovenskej spoločnosti
- múzeá v medzinárodných štruktúrach – prezentácia vo svete
- správa kultúrnych pamiatok verzus daňové zaťaženie
- návrhy a pomoc pre slovenské múzeá - dotačné systémy, kultúrne poukazy
- dopad pandémie Covid -19 na múzeá a pomoc pre kultúru

- zákon o múzeách a galériách - návrhy na zmeny
- vytvorenie Národného metodického centra

Ministerka kultúry prisľúbila pomoc pri riešení problémov, predloženým námietom sa budú na ministerstve venovať, ale nestotožňuje sa s návrhom vytvorenia samostatného metodického centra.

2. Poskytovať vyjadrenia k pôsobnosti, stavu a funkčnej spôsobilosti jednotlivých múzeí a vysielat' zástupcov do odborných a iných komisií d'alších subjektov.

Zo strany členskej základne neboli vznesené žiadne požiadavky. V súčasnosti pôsobia zástupcovia ZMS v odbornej komisii Fondu na podporu umenia, v hodnotiacich komisiách Ministerstva kultúry SR pre udelenie titulu Múzeum roka, pre udelenie Ceny Andreja Kmeťa, ďalej v Rade vlády SR pre kultúru ako aj v komisiách pri Sekcii cestovného ruchu na Ministerstve dopravy a výstavby SR a na Ministerstve životného prostredia SR.

Členovia Predstavenstva sú delegovaní do komisií na výberové konania miest riaditeľov múzeí .

3. Na základe podnetov z členských múzeí podieľať sa na riešení ich aktuálnych problémov vo vzťahu k zriaďovateľom, v prípade potreby alebo žiadostí iniciovať spoluprácu alebo spolupracovať s MK SR pri riešení konkrétnych problémov jednotlivých múzeí.

P ZMS prerokovalo vyhlásenie riaditeľov kultúrnych inštitúcií Nitrianskeho samosprávneho kraja – vrátane múzeí – k odvolaniu z funkcie. Kriticky sa vyjadrilo k netransparentnému prístupu NSK v tomto procese a v plnom rozsahu podporilo požiadavku signatárov výzvy na zverejnenie patričných dokumentov. Predsedovi NSK Milanovi Belicovi poslali list v tomto vyznení.

Slovenské technické múzeum v Košiciach predložilo podnet na diskusiu k problémom zaťaženia platbami dane z nehnuteľností všetkých fondových inštitúcií, ktoré uchovávajú národné kultúrne dedičstvo, vrátane múzeí. Mnohé objekty sú národné kultúrne pamiatky. O pomoc pri riešení požiadalo ZMS aj ministerku kultúry. ZMS pripravuje dotazník o situácii v múzeách. Na základe výsledkov predloží návrh na vypracovanie systému jednotného zaťaženia a návrh na zmeny – udelenie výnimky oslobodenie od platby dane zo zákona pre fondové inštitúcie.

4. Pokračovať v realizácii výjazdových zasadnutí Predstavenstva ZMS spojených so stretnutiami s členskými múzeami a zriaďovateľmi v jednotlivých samosprávnych krajoch.

Predstavenstvo ZMS uskutočnilo výjazdové rokovania v múzeách v Rimavskej Sobote (17.9.2019), v Starej Ľubovni (28.10.2019) a v Brezne (7.2.2020), ale bez účasti členských múzeí a zriaďovateľov.

5. Pokračovať v práci na štandardizácii odborných múzejných činností.

Materiál "Štandardy odborných múzejných činností", boli predmetom rokovania aj na stretnutí zástupcov ZMS a SNM dňa 13.6.2019, kde v záujme zosúladenia postojov a stanovísk sa vytvorí pracovná skupina zložená zo zástupcov ZMS a SNM, ktorá sa bude venovať tomuto materiálu. Vytvorením pracovnej skupiny bola poverená L. Jaďuďová.

Na podnet K. Garčárovej, riaditeľky Odboru múzeí, galérií a knižníc Sekcie kultúrneho dedičstva MK SR sa uskutočnilo v Nitrianskej galérii dňa 11.2.2020 pracovné stretnutie predsedníčky ZMS, predsedníčky Rady galérií Slovenska R. Nicovej úvodné stretnutie a prezentácia vlastných štandardov, ktoré vypracoval ZMS a RGS samostatne. Účastníčky sa dohodli o spolupráci pri finalizácii dokumentov.

6. Podporovať zriadenie samostatnej metodologickej inštitúcie pre múzeá a galérie zo strany MK SR s celoslovenskou pôsobnosťou bez ohľadu na zriaďovateľa jednotlivých múzeí.

Zriadenie samostatnej metodologickej inštitúcie pre múzeá a galérie zatiaľ mimo prostredia ZMS nenachádza oporu, rokovanie s predchádzajúcou i súčasnou ministerkou kultúry nepriniesli obrat. V snahe skvalitniť metodickú prácu na poli múzejníctva v súčasnom inštitucionálnom rámci sa na podnet ZMS uskutočnilo pracovné stretnutie zástupcov ZMS a SNM (13. 6. 2019), na ktorom účastníci prerokovali aktuálnu situáciu v poskytovaní metodiky a poradenstva voči slovenským múzeám a vytýčilo programové okruhy pre ďalšie pracovné stretnutia:

- príprava a realizácia vzdelávacieho programu Múzejné minimum
- nastavenie ďalšieho špecializovaného vzdelávania múzejníkov
- odborné aktivity ZMS v roku 2020
- plán činnosti Muzeologického kabinetu v roku 2020

- spolupráca pri organizovaní odborného podujatia pre múzeá SR

7. Iniciovať prehodnotenie koncepcie súťaže Múzeum roka: prihladajúc k pripomienkam odbornej poroty súťaže vypracovať stanovisko Predstavenstva ZMS k danej problematike, následne v spolupráci s Ministerstvom kultúry pripraviť novú koncepciu súťaže a uviesť ju do praxe

Pracovná skupina zložená z nominovaných členiek odbornej poroty za ZMS spracovala podnetné návrhy k súťaži Múzeum roka, ktoré sa dotýkali najmä stanovenia nových pravidiel oceňovania smerujúce ku skvalitneniu súťaže, a to zabezpečením objektívnejšieho hodnotenia uchádzačov i vytvorením lepších predpokladov na posilnenie prestíže samotného získania ocenenia. Zámerom je, aby nastavením súťažných kritérií sa predmetná súťaž stala hodnou svojho prestížneho názvu – Múzeum roka.

B) VEREJNO-PREZENTAČNÁ PRÁCA

1. Realizovať alebo podieľať sa na realizácii národných a nadnárodných podujatí zameraných na prezentáciu múzeí, najmä Noc múzeí, Dni európskeho kultúrneho dedičstva, Festival slovenských múzeí a aktívne spolupracovať pri realizácii súťaže Múzeum roka a udeľovaní Ceny Andreja Kmeťa.

15. ročník Noci múzeí a galérií sa konal 18.5.2019. Do programu sa zapojilo 110 inštitúcií. Celkový počet návštevníkov bol 70454, čo je viac ako v predchádzajúcom roku.

V roku 2020 sa v súvislosti s celosvetovou pandémiou COVID-19 16. ročník Noci múzeí a galérií, ktorý sa mala konať 16.5.2020 neuskutočnil. Nový termín podujatia sa odporučil na 14.novebra 2020.

16. ročník Festivalu múzeí Slovenska sa uskutočnil 10.júna 2019 na pôde Múzea a Kultúrneho centra južného Zemplína v Trebišove v priestore areálu kaštieľa Andrassyovcov. Zúčastnilo sa ho 150 pracovníkov múzeí, hosťami boli aj múzejníci z maďarského Dobó István Vármúzeum Eger a poľského Regionálneho múzea Jaslo. Okrem tradičnej prezentácie múzeí bol súčasťou programu aj odborný seminár na tému „Múzeá a posilňovanie regionálnej kultúrnej identity“. V rámci bohatého a zaujímavého programu si účastníci festivalu mohli pozrieť aktuálne výstavy a expozície múzea, prehliadnuť rímskokatolícky kostol Návštevy Panny Márie, park so

zrúcaninou hradu Parič a neogotické Mauzóleum rodiny grófa Júliusa Andrássyho. Nasledujúci deň si mohli účastníci festivalu vo vlastnej réžii pozrieť slovenskú časť tokajskej vinohradníckej oblasti, kláštor minoritov v Rade, kláštor premonštrátov v Leleši a kostol Povýšenia sv .kríža v Ruskej. Festival sa vďaka pozitívnemu prístupu spoluusporiadateľov z trebišovského múzea podarilo uskutočniť na vysokej programovej i organizačnej úrovni, za čo patrí poďakovanie vedeniu múzea na čele s riaditeľkou B. Kereštanovou i jeho zamestnancom.

V roku 2020 sa Festival múzeí mal uskutočniť v Považskom múzeu v Žiline, ale pre vzniknutú pandemickú situáciu sa zrušil. Po dohode s vedením múzea sa festival uskutoční v roku 2021 v Žiline.

Dni európskeho kultúrneho dedičstva 2019 - informácie o uskutočnených podujatiach, ktoré pripravili múzeá boli zverejnené aj na webovej stránke ZMS.

Na súťaž Múzeum roka ZMS nominovalo nových členov do odbornej poroty, ktorí pripomienkovali podmienky súťaže a odporúčajú ich prepracovanie.

Cena Andreja Kmeťa - P ZMS schválilo nominácie na ceny a zabezpečilo účasť členov ZMS do poroty na MK SR.

Otváranie obálok a vyhlásenie výsledkov súťaže Múzeum roka ako aj odovzdanie ceny A. Kmeťa sa pre pandemickú situáciu doteraz neuskutočnilo, termín uskutočnenia MK SR oznámi.

2. Pokračovať v prezentácii ZMS a jeho aktivít na webovom sídle ZMS.

Stránka sa priebežne aktualizuje, poskytuje informácie o podujatiach, prezentujú sa činnosti jednotlivých komisií, prebieha komunikácia na Facebooku.

C) ODBORNÁ A ODBORNO - KOORDINAČNÁ PRÁCA

1. Sledovať prácu odborných komisií a podporovať ich aj finančne z vlastného rozpočtu. Podporovať zakladanie nových odborných komisií a územných sekcií ZMS a podporovať stretávanie zamestnancov členských múzeí na odbornej báze.

Predstavenstvo poskytlo finančnú aj metodickú pomoc jednotlivým komisiám a podporuje vznik nových.

V súčasnosti má ZMS 7 komisií

- Etnologická komisia

- Odborná komisia pre výchovu a vzdelávanie v múzeách
- Únia múzeí v prírode
- Odborná komisia pre odborné múzejné činnosti
- Komisia pre zbierky dejín techniky
- Prírodovedná komisia
- Literárna a hudobná komisia

2. Iniciovat' a podporovat' odbornovo-vzdelávacie aktivity v oblasti múzejníctva.

Odborné komisie pracovali samostatne i v súčinnosti s P ZMS. Správy o činnosti jednotlivých odborných komisií sú zverejnené na webovom sídle ZMS.

ZMS sa podieľalo ako organizátor, spoluorganizátor či spolupracujúca inštitúcia na viacerých podujatiach:

- 14.ročník medzinárodnej konferencie - Stretnutie prírodovedcov, Veľká Fatra
- XXIII. ročník konferencie Etnológ a múzeum – Expozičná, výstavná a prezentačná činnosť po roku 1989, Lučenec
- vedecká konferencia Museologica literaria 2019, Banská Bystrica
- Seminár geológov ČR a SR, Spišská Nová Ves
- kolokvium Muzea v proměnách času. Ohlédnutí za historií a aktuálními trendy v muzejníctví, Praha

Vydané publikácie:

- Zborník referátov z 14.ročníka konferencie Stretnutie prírodovedcov
- Zborník - XXIII. ročník Etnológ a múzeum

3. V prípade primeraných organizačných predpokladov zorganizovat' odbornovo-tematickú exkurziu pre zamestnancov členských múzeí.

Exkurzia pre zamestnancov členských múzeí sa neuskutočnila.

D) SPOLUPRÁCA SO SUBJEKTMI Z OBLASTI MÚZEJNÍCTVA A PRÍBUZNÝCH ODBOROV

1. Spolupracovat' s organizáciami združujúcimi múzeá v zahraničí a so združeniami podobného zameranie na Slovensku, najmä AMG ČR, RG ČR, ICOM ČR, RGS a Slovenským komitétom ICOM. V prípade záujmu a podľa

potreby spolupracovať s vyššie uvedenými organizáciami na konkrétnych projektoch.

ZMS nadviazalo kontakty s českým Zväzom múzeí v prírode a poľským Zväzom muzeow na wolnym powietrzu - úlohou je poverená členka predstavenstva F. Marcinová. Plánované stretnutie a podpísanie memoranda o spolupráci sa pre nepriaznivú epidemiologickú situáciu presúva na september 2020.

V Košiciach sa dňa 17.4.2019 uskutočnilo stretnutie so zástupcami maďarských múzeí, ktorí predstavili svoje vzdelávacie programy a ponúkli spoluprácu slovenským múzeám v septembri sa členka P ZMS zúčastnila na konferencii v Budapešti, kde predstavila ZMS.

V dňoch 3.-4.12.2019 sa v Prahe v rámci IX. celorepublikového kolokvia Muzea v promenách času uskutočnilo memorandové stretnutie partnerov AMG ČR, Rady galérií ČR a ZMS. ZMS zastupovala I. Kaczarová a U. Ambrušová. Na stretnutí sa prebrali aktuálne problémy múzeí, ktoré sú skoro identické v ČR aj v SR - akreditácia múzeí, štandardy múzejnej práce.

Súčasťou IX. celorepublikového kolokvia bola panelová diskusia na tému: Strategické ciele a vize českého a slovenského múzejníctví, kde sa zúčastnili aj zástupcovia ICOM zo Slovenska a Čiech.

2. Aktívne sa podieľať na práci v NEMO (Network of European Museum Organisations).

Výročného zasadnutia tejto organizácie sa za ZMS v uplynulom roku nezúčastnil nikto. Odporúčame členskej základni aktívne sa zapájať do spolupráce s touto organizáciou.

E) VNÚTROZVÄZOVÁ PRÁCA

1. Zorganizovať stretnutie riaditeľov členských múzeí so zástupcami Ministerstva kultúry SR, ďalších zriaďovateľov, a ďalších partnerov k aktuálnym otázkam.

Stretnutie riaditeľov členských múzeí sa uskutočnilo dňa 19.11.2019 na pôde Múzea mesta Bratislava.

Na porade sa riešili aktuálne otázky múzejnej práce:

- pripravované zmeny právnych noriem – informácia o vytvorení Múzejnej a galerijnej rady
- zvýšenie členského poplatku na 10,- eur - prítomní súhlasili so zvýšením
- tvorba profesionálneho pracovného miesta
- využitie Štandardov odborných múzejných činností
- múzejné vzdelávanie
- nová múzejná legislatíva
- noc múzeí, festival múzeí, webová stránka, akreditácia múzeí, akvizície múzeí, múzejná pedagogika
- aktuálne otázky – CITES, zbrane v múzeách, akreditácia múzeí.

2. Pripravovať projekty do Fondu na podporu umenia s cieľom získania financií na aktivity ZMS, resp. jeho odborných komisií

V roku 2019 ZMS získal dve dotácie z rozpočtu FPU:

- 19-521-01902 Vedecká konferencia Museologica literaria 2019
- 19-521-02044 Expozičná, výstavná a prezentačná činnosť po roku 1989. XXIII. ročník konferencie Etnológ a múzeum

V roku 2020 boli hodnotiacimi komisiami FPU podporené tri projekty:

- 20-521-02061 Vydanie zborníka z konferencie Museologica literaria 2019
- 20-521-02062 Modrotlač - XXIV. ročník konferencie Etnológ a múzeum
- 20-521-02094 Stretnutie prírodovedcov 2020, XV. medzinárodná konferencia

Dva projekty ZMS neboli zo strany FPU podporené:

- 20-521-02063 Na spoločnej ceste II.- kolokvium a metodika
- 20-521-02066 Múzeum v čase, čas v múzeu. Príbeh predmetu Vol. 3

3. Pripraviť novú koncepciu udeľovania ocenení ZMS, zefektívňovať prácu ZMS a vyvíjať snahu o stabilizáciu miesta plateného zamestnanca.

P ZMS zásadne prehodnotilo princípy udeľovania zväzových ocenení. Vydalo nové „Pravidlá udeľovania ocenení Zväzu múzeí na Slovensku“ (účinné od 1.1.2020),

ktoré umožňujú diferencovaný a adresný prístup pri oceňovaní a do popredia kladú moment konkrétnej zásluhovosti. Ocenenia sú odstupňované a majú 4 formy:

- Cena Z. Z. Stránskeho
- Zlatá medaila ZMS
- Pamätná medaila ZMS
- Pamätný lis ZMS

Na početné dotazy o spôsobe manipulácie s členskými preukazmi ZMS zareagovalo P ZMS vydaním internej smernice „Pravidlá pre vydávanie a používanie členských preukazov Zväzu múzeí na Slovensku“ (platné a účinné od 20. 05. 2019), ktoré prehľadným spôsobom zosumarizovali a spresnili zásady nakladania s preukazmi ZMS rozptýlené vo viacerých dokumentoch

ZMS vypracovalo a zverejnilo dotazník „Koronakríz v múzeách na Slovensku“. Jeho cieľom je sústrediť informácie pre objektívnejšie posúdenie situácie, v ktorej sa naše múzejníctvo v dôsledku koronakrízy ocitlo. Poskytne údaje pre kvantifikovanie niektorých vecných aj ekonomických dopadov krízy a môže poslúžiť ako východisko pri určení výšky kompenzácií za straty, ktoré múzeá v dôsledku krízy utrpeli. Vyhodnotenie údajov z dotazníka sa predpokladá v priebehu

3. štvrťroka 2020.

4. Zefektívňovať prácu ZMS a vytvoriť predpoklady na stabilizáciu miesta plateného výkonného zamestnanca ZMS.

Zasadnutie Predstavenstva ZMS sa od 29. Valného zhromaždenia uskutočnilo osemkrát, z toho 5 krát v roku 2019, 3 krát v roku 2020, Rada ZMS zasadla 1 krát v roku 2019 a 1krát1 v roku 2020.

5. Vyvinúť iniciatívu k rozšíreniu členskej základne ZMS o nové členské múzeá.

V období od 29. VZ ZMS do Zväzu vstúpili dve múzeá

- Kysucké múzeum v Čadci (žiadosť prerokovaná 7. 2. 2020)
- Liptovské múzeum v Ružomberku (žiadosť prerokovaná 9. 7. 2020)

V súčasnosti ZMS združuje 71 múzeí.

Prínosom pre vnútroväzovú prácu bola relatívna stabilizácia sekretariátu, aj keď stále iba v podmienkach značne redukovanej profesionalizácie. Výsledky naznačujú, že ide o správnu cestu, ktorá však žiaduce ovocie donesie až keď profesionalizácia dosiahne požadovanú mieru .

Záverom patrí poďakovanie všetkým členom odchádzajúceho Predstavenstva ZMS, ktorí dnes skladajú účet Valnému zhromaždeniu za uplynulý rok, ale aj za celé posledné volebné obdobie. Ich práca nebola jednoduchá aj vzhľadom k tomu, že ju vykonávali popri svojich profesionálnych povinnostiach bez nároku na odmenu a často aj bez patričnej podpory od svojho okolia – napriek tomu pomohli pozitívnym smerom posunúť slovenské múzejníctvo a so cťou môžu odovzdať štafetový kolík novozvolenému Predstavenstvu.

V Lučenci dňa 10.7.2020

Mgr. Iveta Kaczarová
predsedníčka ZMS